

Fransızca öğretiminde kültürün öğrenci motivasyonu üzerindeki etkisi

Füsun Şavlı

Université de Marmara, Turquie

fsavli@marmara.edu.tr

Ömrüm Erdaş Keşmer

Université de Marmara, Turquie

omrumerdas@hotmail.com

Reçu le 30.06.2013/Accepté le 12.12.2013

Influence de la culture sur la motivation des apprenants dans l'enseignement du français

Résumé: L'objectif de ce travail est de préciser comment la section « Carnet de voyage » étant une partie de la méthode *Alter Ego* où se figurent des éléments culturels, influence la motivation des apprenants du français langue étrangère. L'échantillon visé de ce travail est composé de 30 étudiants qui font leurs études dans la classe préparatoire de l'Université de Marmara pendant l'année académique 2012-2013. Dans cette étude on a utilisé la méthode qualitative et on a posé aux étudiants six questions ouvertes. Les données recueillies ont été analysées et évaluées avec le procédé de codage. Selon les données obtenues, tous les étudiants qui ont participé à ce travail ont précisé que l'enseignement de la culture a augmenté leur motivation et que plus de la moitié des étudiants ont signalé que la partie « Carnet de voyage » a répondu à leurs attentes.

Mots-clés: Culture, enseignement de langue étrangère, Méthode de Fle *Alter Ego*, motivation

Özet: Bu araştırmanın amacı *Alter Ego* yöntem kitabındaki kültürel etkinlik içerikli "*Carnet de voyage*" bölümünün yabancı dil olarak Fransızca öğrenen öğrencilerin motivasyonları üzerindeki etkisini belirlemektir. Çalışma grubunu Marmara Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Fransızca Hazırlık Birimi'nde 2012-2013 yılında öğrenim gören öğrencilerden 30'u oluşturmuştur. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış olup, öğrencilere 6 adet açık uçlu soru sorulmuştur. Araştırma verileri anket tekniği ile toplanmış ve toplanan veriler kodlama yöntemi ile değerlendirilmiştir. Nitel araştırma çerçevesinde elde edilen bulgular, kendi içlerinde kategorilere ayrılarak incelenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre tüm katılımcılar Fransızca öğretiminde kültür öğretiminin motivasyonu arttırdığını belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra öğrencilerin yarısından çoğu "*Carnet de voyage*" adlı bölümün öğrenim beklentilerini karşıladığını ifade etmişlerdir.

Anahtar sözcükler: Kültür, yabancı dil öğretimi, *Alter Ego* yöntem kitabı, motivasyon.

The effect of culture on student motivation in teaching french

Abstract: The aim of this research is to determine the effect of the cultural activity content chapter "*Carnet de voyage*" from the method book *Alter Ego*, onto motivation of the students who learn French as a foreign language. 30 students studying at Marmara University in 2012-2013, French Preparation Department of School of Foreign

Languages are the subjects of this paper. In this study, qualitative research method has been used and 6 open ended questions have been asked to the students. Research data has been collected by questionnaire technique and the collected data has been evaluated by coding technique. The results obtained within the qualitative research, have been analyzed by assigning to categories in it-selves. According to the results of this research, all of the participants stated that cultural learning increases motivation in French education. Besides, more than half of the participants expressed that chapter entitled “*Carnet de voyage*” satisfies their learning expectations.

Keywords: Culture, foreign language teaching, *Alter Ego* method book, motivation.

Giriş

Dili en sade biçimiyle tanımlamaya çalışırsak insanlar arasında iletişimi sağlayan en gelişmiş iletişim aracı olduğunu söyleyebiliriz. Artık yalnız bir yabancı dil bilmenin yetersiz kaldığı küreselleşen dünyamızda farklı dil ve kültürleri tanımanın büyük bir önem taşıdığını ifade etmek gerekir. “Yabancı dil-kültür öğrenimi/öğretimi konusunda “kültürlerarasılık” kavramının altını çizen Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde (OBM) dil öğrenenin dil kullanan olma sürecine girdiği belirtilerek “dilbilimsel ve kültürel yetiler bireyin daha zengin ve karmaşık bir kişilik geliştirmesini sağlar, ayrıca daha fazla dil öğrenebilmek için kapasitesini artırır ve bireyi yeni kültürel deneyimler için daha açık hale getirir” ifadesi kullanılmıştır (OBM, 2005: 42). Öte yandan, bir dili öğrenmek o dilin kültürüyle bütünleşmek olduğundan OBM “çokdillilik” kavramını “çokkültürlülük” kavramıyla bağdaştırarak “çokdillilik ve çokkültürlülük yetisi”ni ortaya koymuştur. (...) Burada öne çıkan düşünce, kültürel ve dilbilimsel çeşitliliğin iletişimde bir engelle dönüşmesi değil, birbirini anlama ve zenginleşme kaynağı olmasıdır. Bunun yanı sıra, Avrupa dillerinin iyi bilinmesi ön yargıların ve ayrımcılığın ortadan kaldırılmasını sağlar ki zaten Avrupa’daki çokdillilik durumu birçok yabancı dil yetisi edinimini kolaylaştırılmaktadır. Bu konuyla ilgili olarak, OBM *Dilsel Çeşitlilik ve Öğretim Programı* bölümünde çokdillilik ve çokkültürlülük yetisini “dilleri iletişim amacıyla kullanma becerisi ile kişinin birçok dilde ve birçok kültürde deneyimi ve değişen oranlarda yeterliliği olan sosyal bir varlık olarak kültürlerarası etkileşimde yer alması” olarak tanımlamıştır (aktaran Windmüller, 2011:9-10).

Ünlü Amerikalı antropolog Goodenough’a göre “bir toplumun kültürü, o toplumun bireyleri tarafından kabul edilmek için bilinmesi veya inanılması gereken şeylerin tümüdür. Kültür doğal bir olgu değildir; nesnelere, davranış veya çöşkülerden oluşmamıştır. Aslında, bu öğelerin düzene konma biçimidir. İnsan aklındakilerin şekli, onları algılama ve ilişkilendirme biçimleri ile bu zihinsel öğelerin yorumlanmasıdır” (aktaran Byram, 1992:113).

Yabancı dil öğretiminde kültürün tarihçesine bakıldığında, “uygarlık” kavramının *geleneksel öğretim yöntemi* dönemi başlarından itibaren ve daha sonraları 1970-1980 yıllarına kadar birçok çeşitli dil öğretim yönteminde kullanıldığı görülür. Bu kavram, özellikle edebiyat, güzel sanatlar, tarih gibi alanları içine alan “işlenmiş kültür” [culture cultivée] veya “bilgi kültürü”nü [culture savante] ifade etmekteydi. Bunun yanı sıra, bilimsel ve teknik bilgiler, dinsel uygulamalar, sosyal olgular, çevre, ülke coğrafyaları gibi konuları da içine alıyordu. Günümüzden otuz yıl kadar önceye, özellikle de “iletişimsel yaklaşım”ın doğuşuna dayanan öğretim yöntemlerindeki canlanma, yeni dilsel ve dil dışı disiplinlerin öğretimi zenginleşmesiyle olmuştur. Böylece, edebiyatın yanı sıra yaşam biçimleri, törenler, karşılaşmalardaki davranış alışkanlıkları gibi kültürel içerikler de antropoloji alanına yayıldı. Günümüzde kullanılan dil kitapları politik, ekonomik ve sosyal bilgiler içermektedir. Bunların yanı sıra, aynı kültüre sahip bireylerin etkileşim halinde kullandıkları nezaket kuralları, bedensel mesafe, jestler gibi sözsüz iletişim biçimleri bulunmaktadır. Böylece, genişleyen “kültür” kavramı artık “bilgi kültürü”nün yanı sıra “gündelik kültür”ü [culture quotidienne] de oluşturmaktadır (Windmüller, 2011:19).

Günümüzde, yabancı dil öğretimi yöntem kitaplarında izlenen yaklaşıma “bir dili kullanan ve öğrenenleri öncelikle “sosyal aktörler” olarak yani, çeşitli durumlarda, belirli bir çevrede ve özel bir hareket sahasında yerine getirmeleri gereken (sadece dille sınırlı da olmayan) görevleri bulunan toplum üyeleri olarak gördüğü için genel anlamda eylem odaklı yaklaşımdır diyebiliriz. Söz konusu eylemler, dil etkinlikleri içerisinde yer alırken dil etkinlikleri de daha geniş bir sosyal bağlamın parçasıdır. Söz eylemlere anlamlarının tamamını kazandıran işte bu geniş sosyal bağlamdır. Belirli bir sonuca ulaşmak için bir ya da daha çok bireyin, kendi özel yeteneklerini kullanarak eylemler gerçekleştirilmesi durumunda “görevler” den bahsediyoruz” demektir. Bu yüzden, eylem odaklı yaklaşım, bir sosyal aktör olarak bireyin sahip olduğu ve kullandığı bilişsel, duygusal kaynak ve seçenekler ile bütün yeteneklerini göz önünde bulundurur” (OBM, 2005:6).

Benimsenen eylem odaklı yaklaşımda birer sosyal aktör olarak tanımlanan öğrenenlerin motivasyon dinamiklerini etkileyen çeşitli iç ve dış etkenler vardır. İç etkenler kişinin amacına ulaşmak için kendi güdülerini kullanma sürecidir. Dış etkenlere bakıldığında, Viau bunları dört ana başlık altında toplamıştır: “Öğrencinin özel hayatı, okulu, sınıfı ve toplum. Topluma dair etkenlere örnek olarak değerler, kurallar ve kültürler” verilebilir. (Viau, 2009:14) Öyleyse, burada sorulabilecek soru farklı kültürleri öğrenmenin yabancı dil öğreniminde öğrenci motivasyonu üzerinde ne gibi etkileri olduğudur.

Sözü edilen yaklaşımı benimsemiş Fransızca yöntem kitaplarından *Alter Ego*’yu ele alacak olursak Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni’nin A1, A2, B1, B2 seviyelerine göre düzenlendiğini görebiliriz. Her bir kitap, üç dersten oluşan dokuz dosyayı içerir.

Her dosya ise, ikişer sayfalık kültürel aktivite içerikli “*Carnet de voyage*” adlı bölüm ile sonlanır. Araştırmamızda inceleyeceğimiz bu bölüm, öğrenene öncelik veren, yazılı metinleri anlama, duyduğunu anlama, yazılı ifade ve sözlü ifade olmak üzere dört dil yetisini geliştirmeyi amaçlayan bir bölüm olarak karşımıza çıkmaktadır.

1. Araştırmanın amacı

Bu araştırmanın amacı, *Alter Ego* yöntem kitabındaki kültürel etkinlik içerikli “*Carnet de voyage*” bölümünün yabancı dil olarak Fransızca öğrenen öğrencilerin motivasyonları üzerindeki etkisini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Yabancı dil olarak Fransızca öğrenen öğrenciler Fransızca öğrenirken kültür öğreniminin motivasyonlarını arttırdığını düşünüyorlar mı?

Yabancı dil olarak Fransızca öğrenen öğrenciler *Alter Ego* yöntem kitaplarındaki “*Carnet de voyage*” adlı bölümün öğrenim beklentilerini karşıladığını düşünüyorlar mı?

Yabancı dil olarak Fransızca öğrenen öğrenciler *Alter Ego* yöntem kitabındaki “*Carnet de voyage*” bölümünde ne gibi zorluklarla karşılaştıklarını düşünüyorlar?

Yabancı dil olarak Fransızca öğrenen öğrenciler *Alter Ego* yöntem kitabındaki “*Carnet de voyage*” bölümünün işleniş biçiminin motivasyonlarına ne gibi etkileri olduğuna inanıyorlar?

Yabancı dil olarak Fransızca öğrenen öğrenciler *Alter Ego* yöntem kitabındaki “*Carnet de voyage*” bölümünün olumlu ve olumsuz taraflarını nasıl değerlendiriyorlar?

2. Yöntem

Araştırma, yabancı dil olarak Fransızca öğrenen öğrencilerin *Alter Ego* yöntem kitabındaki kültürel etkinlik içerikli “*Carnet de voyage*” bölümünün motivasyonları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla nitel araştırma yöntemine göre yürütülmüştür. “Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma olarak tanımlanabilir. Başka bir deyişle, nitel araştırma, kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 39) Olgu bilim deseninde yapılan çalışmada amaç, bireylerin bir olguya ilişkin yaşantılarını, algılarını ve bunlara yüklediği anlamları ortaya çıkarmaktır. Burada incelenecek olgu, yabancı dil öğretiminde kültür öğreniminin

öğrenci motivasyonuna olan etkisi olarak belirlenmiştir.

2.1 Çalışma grubu

“Olgubilim araştırmalarda veri kaynakları araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu dışı vurabilecek veya yansıtabilecek bireyler ya da gruplardır” (Yıldırım ve Şimşek, 2011:74). Araştırmaya katılacak öğrencilerin seçiminde katılımcıların Fransızca öğretiminde kültür etkisi hakkında bilgi sahibi olmaları istendiğinden uygulama 2012-2013 öğretim yılında Marmara Üniversitesi Kamu Yönetimi ve Fransızca Öğretmenliği Bölümleri'nin Fransızca hazırlık sınıflarında öğrenim görmekte olan 126 öğrenciden 30'u üzerinde yapılmıştır. Öğrencilerin 17'si erkek, 13'ü bayandır. 18-24 yaşları arasındaki katılımcıların 23'ü İngilizce, 1'i Arapça, 1'i Kürtçe, 1'i Latince, İtalyanca ve İspanyolca bilmektedir. 4 öğrenci ise Fransızca haricinde herhangi bir yabancı dil bilmemektedir. 6 adet açık uçlu soru yöneltilen öğrencilerin tümü araştırmaya gönüllü olarak katılmıştır.

2.2 Veri toplama aracı

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. “Thomas (1998) anketi, insanların yaşam koşullarını, davranışlarını, inançlarını veya tutumlarını betimlemeye yönelik bir dizi sorudan oluşan bir araştırma materyali olarak tanımlamaktadır. Görüşme formu, gözlem gibi diğer veri toplama tekniklerine göre, farklı bölgelerden çok daha büyük gruplara hızla uygulama olanağının olması ve maliyetinin daha düşük olması gibi avantajları vardır” (aktaran Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2012:124). Anket hazırlanırken sorulacak sorular ana başlıklar halinde oluşturulmuş, ardından sekiz kişilik bir grup üzerinde ön uygulama yapılmıştır. “Ön uygulama, anketin geçerlik ve güvenilirliğinin gözleme dayalı verilerle sorgulandığı bir aşamadır. Anketin taslak formundaki problemleri belirlemede kritik bir öneme sahip olan ve araştırmanın hedef kitleleriyle benzer özelliklere sahip bir grup üzerinde yapılacak ön uygulama, geçerli ve güvenilir sonuçlar elde edebilmek için önemli bir aşamadır” (ASA, 1997; Mertens, 1998); (aktaran Büyüköztürk ve diğerleri, 2012:134). Ön uygulama yapılan bu kişiler araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Anketin kapsam geçerliğini saptamak için iki uzmandan görüş alınarak forma son şekli verilmiş ve uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

2.3 Verilerin analizi

Araştırmada elde edilen veriler betimsel analizle özetlenmiş ve yorumlanmıştır. Analiz süreci dört aşamada gerçekleştirilmiştir: Öncelikle araştırma sorularından yola çıkarak bir çerçeve oluşturulmuş, bu çerçeveye göre verilerin hangi temalar altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlenmiştir. Ardından daha önce oluşturulan çerçeveye göre katılımcıların görüşleri okunmuş ve kodlanarak sınıflandırılmıştır. Ayrıca, veriler frekans dağılımlarına göre tabloleştirilmiştir. Üçüncü aşamada, düzenlenen veriler tanımlanmış ve bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilmiştir. Alıntılarda katılımcılara araştırmacılar tarafından verilen kodların kullanılması tercih edilmiştir. Son aşamada ise tanımlanan bulgular net

bir biçimde yorumlanmış, gerektiğinde farklı olgular arasında karşılaştırma yapılmıştır.

3. Bulgular

Tematik kodlama yardımıyla elde edilen bulgular, bazı öğrenci görüşlerinden alınan doğrudan alıntılarla desteklenerek aşağıda sunulmuştur.

3.1 Yabancı Dil Öğreniminde Kültürün Öğrenci Motivasyonu Üzerindeki Etkisi

Öğrencilerin yabancı dil öğreniminde kültür öğreniminin motivasyonları üzerindeki etkisine ilişkin görüşleri ile frekans dağılımları tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Yabancı Dil Öğreniminde Kültür Öğreniminin Motivasyonları Üzerindeki Etkisine İlişkin Görüşleri

1. Yabancı dil öğreniminde kültürün etkisi	f
1.1 Dil ve kültür birbirleriyle var olan iki unsurdur	16
1.2 Öğrenenin entelektüel yönü gelişir	7
1.3 Kültürünü öğrenmek o ülkeye olan merakı artırır	5
1.4 Öğrenen kendi kültürüyle karşılaştırıp ortak veya zıt yönler bulur	3
1.5 Kültürünü öğrenmek dilin öğrenen üzerindeki etkisini ve kalıcılığını artırır	3
1.6 Öğrenen erek kültürü kendi karakterine yakın bulur	1

Anket verilerinin analizi sonucunda, öğrencilerin tümünün yabancı dil öğreniminin motivasyonları üzerinde olumlu bir etkisinin olduğu kanısında olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin yarısından fazlası ise, yabancı dil öğreniminde dil ile kültürün birbiriyle var olan iki unsur olduğunu ifade etmiştir. Bazı öğrenciler düşüncelerini aşağıdaki şekilde dile getirmişlerdir:

“Evet düşünüyorum. Dil öğreniminin yanında o dilin konuşulduğu ülkenin kültürel yapısı öğrenen kişiyi etkilerse kişi o dili konuşmak, öğrenmek hatta o ülkede bulunmak için daha çok çabalar. Fransız kültürü de beni bu şekilde olumlu olarak etkilemiştir.”Ö4

“Evet. Bence bir dili öğrenmek sadece dil bilgisi kurallarını öğrenmek değildir. O dili öğrenmek için o dili konuşan toplumun yaşamı hakkında bilgi sahibi olmak gerekir, kültürünü anlamak gerekir. Böylece kendi kültürümüzle karşılaştırıp ortak veya zıt noktalarımızı görebilir, o dili özümseyebiliriz.” Ö5

“Kesinlikle düşünüyorum. Zaten dil öğrenmeyi yalnızca gramer ve sözcük öğrenme olarak algıyorsak, bunun katlanılmaz olduğunu anlamak uzun sürmeyecektir. Bir deyim bile öğrendiğimizde o deyimün kültürle olan ilişkisini bilmezsek eksik olarak öğrenmiş oluruz. Farklı kültürleri tanımakla hem dil öğrenmek keyifli hale gelir hem de ‘genel kültür’e katkısı olur” Ö7

“Fransızca öğrenirken kültürün öğrenimi motivasyonu artırıyor. Çünkü bir dili kültürüyle birlikte öğrenmek, dilin etkisini ve kalıcılığını artırır. Bu sayede öğrenimimiz kolaylaşır ve motivasyonumuz artar.” Ö10

“Evet. Çünkü ilk önce bir ülkenin kültürünü tanırız ve dili de bu yüzden ilgimizi çeker. Mesela Fransızca öğrenmek istememin en büyük nedenlerinden birisi Fransız Edebiyatı’dır. Türkçesini okuduğum kitapları ana dilinden de okumak isterim.” Ö16

“Evet düşünüyorum çünkü Fransız kültürünün serbestliği ve dinamizmini karakterime oldukça yakın buluyorum. Diğer yandan konuşurkenki ses tonlarını çok hoş buluyorum. Filmleri hoşuma gidiyor. Davranışları samimi geliyor.” Ö25

“Evet kesinlikle. Çünkü kültürlerini öğrenmek kendi dillerine ve ülkelerine olan merakımı artırıyor. Ayrıca dillerini öğrendiğimde onları daha iyi anlayabileceğimi, kitaplarını, müziklerini, tarihlerini vs. daha çabuk benimseyebileceğimi düşünüyorum.” Ö26

Yukarıdaki anket verileri incelendiğinde, Fransızca öğreniminde kültür öğreniminin o ülkeye duyulan merakın artması, entelektüel yönün gelişmesi gibi nedenlere bağlı olarak motivasyonu arttırdığı görülmüştür.

3.2 Yöntem Kitabındaki Kültür İçerikli Bölümün Öğrencilerin Öğrenim Beklentileri Üzerindeki Rolü

Öğrencilerin *Alter Ego* yöntem kitabındaki “*Carnet de voyage*” adlı kültür içerikli bölümün öğrenim beklentileri üzerindeki rolüne ilişkin görüşleri ve frekans dağılımları tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin *Alter Ego* Yöntem Kitaplarındaki “*Carnet de voyage*” Adlı Kültür İçerikli Bölümün Öğrenim Beklentileri Üzerindeki Rolüne İlişkin Görüşleri

2. Yöntem kitabındaki kültür içerikli bölümün öğrencilerin öğrenim beklentileri üzerindeki rolü	f
2.1 Öğrenim beklentilerimi karşılıyor. Günlük bilgi görsel ve işitsel metinler aracılığıyla veriliyor. Eğlence sağlıyor. Dilsel, coğrafi, tarihi ve sosyal bilgiler veriliyor. Bölümün Fransız hocalarla işlenmesi kültür aktarımını kolaylaştırıyor.	17
2.2 Öğrenim beklentilerimi kısmen karşılıyor. Genelde eğlenceli konular var fakat bazen sıkıcı konular olabiliyor. Konular daha detaylı işlenebilirdi. Bölüm kültürü tanıtmada yetersiz kalıyor.	9
2.3 Öğrenim beklentilerimi karşılamıyor. Bölüm içerik olarak daha kapsamlı olabilirdi. Dili günlük hayatta kullanmamı sağlamıyor. Beklentilerimi karşılamaması kendimle ilgili bir sorun.	4

Yukarıdaki tablo incelendiğinde “*Carnet de voyage*” adlı bölümün öğrencilerin

öğrenim beklentilerini çoğunlukla karşıladığı görülmektedir. Bir kısım öğrenci bu bölümün öğrenim beklentilerini kısmen karşıladığını, diğer bir kısım ise hiç karşılamadığını belirtmiştir. Bulgular sonucunda, beklentilerinin olumlu biçimde karşılandığını belirten katılımcıların büyük bir kısmının günlük bilgilerin işlevsel biçimde görsel ve işitsel makaleler aracılığıyla verildiğini ifade ettiği sonucuna varılmıştır. Bazı katılımcıların bu konuya ilişkin görüşleri şu şekildedir:

“Düşünüyorum, güncel bilgiyi verip örneklendiriyor ki bunu yaparken görsel ve işitsel makaleler kullanıp, erişebileceğimiz internet siteleri sunuluyor. Tüm bunlar öğretmenimizle kullanabileceğimiz bir işlevselliğe sahip...” Ö25

“Tabii ki de, bu bölümde öğrendiğimiz dilin konuşulduğu bölgenin özellikleri, coğrafyası, bölgede yaşayan insanların tarzı, yaptığı spor faaliyetleri öğrenilebiliyor. Bu bölümde bize Fransız dilinin özellikleriyle veya kültürüyle ilgili güzel sorular soruluyor. Bu yönüyle önemli buluyorum.” Ö2

“Kitabımızdaki bu bölümden çok, bu bölümün Fransız hocalarla birlikte işleniyor olması beklentileri daha çok karşılıyor. Kültüre hâkim olan hocalarımız ile birlikte işlenmesi daha açıklayıcı olmaktadır.” Ö10

“Carnet de voyage kısmı dersler için bir nevi rahatlama, kafayı boşaltma zamanı oluyor. Kendimizi kültürünü tanıırken, dile daha yakın hissediyoruz.” Ö20

Carnet de voyage adlı bölümün öğrenim beklentilerini kısmen karşıladığını düşünen bazı katılımcıların görüşleri aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir:

“Bu bölümün faydalı ama eksik olduğunu düşünüyorum. Kitapta bu bölüme daha fazla yer ayrılmalı. Konularla ilgili daha çok örneğe, makaleye vs. yer ayrılabilir.” Ö26

“Fransızcanın kültürüyle ilgili bilgiler bulunuyor ve farklı bilgiler veriyor. Eğlenceli konular geçtiği için öğrenimi zevkli hale getiriyor ama bazen sıkıcı konular da olduğu için gereksiz olduğu düşünülebilir.” Ö27

Carnet de voyage adlı bölümün, öğrenim beklentilerini karşılamadığını düşünen bazı katılımcılar ise, görüşlerini aşağıdaki şekilde belirtmişlerdir:

“Kesinlikle beklentilerimi karşılamadığı ama kolaylıklar sunduğu kanısındayım çünkü eğer dilini öğrendiğim insanlarla yaşamıyor ve bu dili günlük hayatta yeterince kullanamıyorsam “Carnet de voyage” gibi çalışmalar sayılı birkaç saatte işlenen faydalı birkaç bilgi sunmaktan öteye gidemez.” Ö23

“Karşıladığından pek emin değilim. O bölümün çok daha kapsamlı olması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü daha önce de dediğim gibi bir dili gerçek anlamda öğrenmenin tek yolu kültürü öğrenmekten geçer. Mesela şu ana kadar sadece bir defa deyimler üzerinde duruldu, lakin deyimler bir dilin en önemli ve sık kullanılan tarafı. Her Carnet de voyage bölümünde en azından birkaç tane deyim olmalı.” Ö6

3.3 Yöntem Kitabındaki Kültür İçerikli Bölümde Öğrencilerin Karşılaştıkları Zorluklar

Öğrencilerin *Alter Ego* yöntem kitaplarındaki “*Carnet de voyage*” adlı kültür içerikli

bölümde karşılaştıkları zorluklara ilişkin görüşleri ve frekans dağılımları tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin *Alter Ego* Yöntem Kitaplarındaki “*Carnet de voyage*” Adlı Kültür İçerikli Bölümde Karşılaştıkları Zorluklara İlişkin Görüşleri

3. Yöntem kitabındaki kültür içerikli bölümde karşılaşılan zorluklar	f
3.1 Zorlukla karşılaşmadım, Fransız Okutman yardım ediyor	12
3.2 Fransızcanın genelde zor bir dil olması	7
3.3Yeni ve farklı bir kültür öğreniminden doğan zorluklar	5
3.4 Gereksiz bilgilerin getirdiği zorluklar	4
3.5 Bölümün güncel olmamasının getirdiği zorluklar	1

Tablo 3'teki bulgulara bakıldığında, katılımcıların yarısına yakını Fransız Okutmanlar eşliğinde işlenen bu bölümde herhangi bir zorlukla karşılaşmadıklarını ifade ederken, azımsanmayacak bir bölümün ise, Fransız dilinin zaten zor bir dil olduğunu düşündüğü saptanmıştır. Yalnızca bir katılımcı bölümün güncel olmamasından yakınmaktadır. Buna ilişkin olarak, bazı öğrenciler görüşlerini aşağıdaki ifadelerle belirtmişlerdir:

“Bu bölümde gramerden çok yeni kelimeler öğrendiğimiz ve kendi kültürümüz dışında yeni bir kültür öğrendiğimiz için küçük anlama zorlukları yaşıyoruz.” Ö27

“Herhangi bir zorlukla karşılaşmıyorum çünkü anlamadığım noktada Fransız olan öğretmenimiz yardım ediyor ve kendi kültürü olduğu için çok iyi açıklayabiliyor.” Ö5

“Öğrenilmesi zor bir dil olduğu için tabi ki zorluklarla karşılaşmıyoruz. Dilin zenginliğini kavramada sözcükler ve internet yetersiz kalmaktadır. Derslerde ve kitaplarda öğretilmeyen birçok öğeyle karşılaşmıyoruz.” Ö20

3.4 Yöntem Kitabındaki Kültür İçerikli Bölümün İşleniş Biçiminin Öğrenci Motivasyonu Üzerindeki Etkisi

Öğrencilerin *Alter Ego* yöntem kitaplarındaki “*Carnet de voyage*” adlı kültür içerikli bölümün işleniş biçiminin motivasyonları üzerinde ne gibi etkileri olduğuna ilişkin cevapları ve buna ilişkin cevapları ile frekans dağılımları tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Öğrencilerin *Alter Ego* Yöntem Kitaplarındaki “*Carnet de voyage*” Adlı Kültür İçerikli Bölümün İşleniş Biçiminin Motivasyonları Üzerindeki Etkisine İlişkin Görüşleri

4. Yöntem kitabındaki kültür içerikli bölümün işleniş biçiminin öğrenci motivasyonu üzerindeki etkisi	f
4.1 Yeni kültür öğrenimi merakı arttırır, araştırma hevesi verir	12
4.2 Dersten başka bir şeyler yapmak motivasyonu arttırıyor	5
4.3 Bölüm daha yavaş, konular atlanmadan işlenmeli	5
4.4 Bölümün konuşma ağırlıklı olması dinlendirici	3
4.5 Öğretmenin Fransız olması motivasyonu arttırıyor	2
4.6 Daha çok müzik, şarkı eklenebilir	2
4.7 Deyimlerin öğretilmesi motivasyonu arttırıyor	1
4.8 Farklı soru tiplerinin olması motivasyonu arttırıyor	1
4.9 Konular daha eğlenceli, ilgi çekici şekilde anlatılmalı	1
4.10 Yapmacık metinler yerine gerçekçi olanların kullanımı motivasyonu arttırıyor	1
4.11 Bilinmeyen sözcüklerin anlamı önceden verilmeli	1
4.12 Bölümde işlenen konular bazen genel gidişata uymayabiliyor	1
4.13 Öğretmenin kızarak ve yüzeysel ders işlemesi motivasyonu düşürüyor	1
4.14 Motivasyona etkisi yok, sadece kitabın içinde işlenen basit bir bölüm	1

Ankete katılan öğrenci grubunun, yöntem kitaplarındaki kültür içerikli bölümün işleniş biçiminin motivasyonları üzerindeki etkisine ilişkin cevapları incelendiğinde, çok sayıda farklı yorumla karşılaşılmıştır. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu, yeni kültür öğreniminin o dile karşı olan merakı ve ilgiyi arttırdığını, araştırma hevesi verdiğini belirtmiştir. Bunun yanı sıra, öğrencilerin önemli bir kısmı, dilbilgisi konuları harici konular işlemenin motivasyonları üzerinde olumlu etkisi olduğunu ifade etmiştir. Aynı sayıdan oluşan diğer bir katılımcı grubunun ise, bölümdeki konuların gereğinden hızlı ve atlanarak işlenmesinden şikâyetçi olduğu saptanmıştır. Bu konuya ilişkin katılımcı görüşleri aşağıda belirtilmiştir:

“Bu bölümde çok değişik soru tarzlarıyla karşılaşıyoruz, bu da bizim genel kültürümüzü arttırıyor. Bu bölümde bize Fransız toplumunun, sanatçılarının tarzları, yemek kültürleri, aksanları ve deyimleri anlatılıyor. Bu da bizim motivasyonumuzu olumlu yönde etkiliyor.” Ö2

“Motivasyonumu ve dil öğrenme isteğimi artırdığı bir gerçek. Beni daha çok araştırma yapmaya teşvik ediyor. Yalnız daha çok müzik eklenebilirdi.” Ö25

“Çok hızlı işlendiği için üzerinde durulmayan bir sürü şeyle karşılaşıyoruz. Ama yapmacık metinler yerine gerçekçi alıntılar kullanılması motivasyonu arttırıyor.” Ö20

“Ders dışı bir etkinlik gibi olduğu için ve yaşanan bir kültürü öğrendiğimiz için motivasyon verici oluyor.” Ö19

“Motivasyonuma genel olarak bir etkisi yok. Sadece kitabın içinde basit bir bölüm.” Ö16

“Genelde bu bölüme pek önem vermiyoruz. Onun yerine daha sözel çalışmalar yapıyoruz. Ama yaptığımızda da motivasyonu iyi etkiliyor. Birkaç saatliğine bile dersten başka bir şey yapmak enerjimizi ve motivasyonumuzu yükseltiyor.” Ö5

3.5 Yöntem Kitabındaki Kültür İçerikli Bölümün Öğrencilere Göre Olumlu Tarafları

Öğrencilerin *Alter Ego* yöntem kitaplarındaki “*Carnet de voyage*” adlı kültür içerikli bölümün olumlu taraflarına ilişkin görüşleri ile frekans dağılımları tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Öğrencilerin *Alter Ego* Yöntem Kitaplarındaki “*Carnet de voyage*” Adlı Kültür İçerikli Bölümün Olumlu Taraflarına İlişkin Görüşleri

5. Yöntem kitabındaki kültür içerikli bölümün olumlu tarafları	f
5.1 Fransız halkını ve kültürünü daha yakından tanıma olanağı	21
5.2 Öğrenciyi aktif hale getiriyor, ilgi ve merak duygusu uyandırıyor	5
5.3 Fransa’ya gidildiğinde oradaki yaşantıya kolay adapte olma olanağı	3
5.4 Dilbilgisi derslerinden uzaklaşma imkânı	2
5.5 Edinilen genel kültür sayesinde arkadaş çevresinde itibar sahibi olma	1
5.6 Coğrafi bilgi artışı	1
5.7 İş hayatı için faydalı bilgiler	1

Yukarıdaki tablodan edinilen bilgilere göre, katılımcıların %60’ına yakın bir kısmının yöntem kitabındaki bu bölüm sayesinde Fransız halkının ve kültürünün özelliklerini yakından tanıma imkânı bulduğu gözlenmektedir. Bu bölümün, farklı soru tipleriyle öğrenciyi aktif hale getiren, merak ve ilgi duygusunu arttıran bir bölüm olduğunu düşünen katılımcılar ise çoğunluk olarak ikinci sırada gelmektedir. Bir kısım katılımcı ise edinilen bilgilerin Fransa’ya gidildiğinde oradaki yaşantıya kolay adapte olmakta yardımcı olacağı fikrindedir. Birkaç katılımcının bu konuyla ilgili görüşleri aşağıda sunulmuştur:

“Bazen Fransa’daymış gibi hissettiriyor. Şehirlerden resimler, politikacılar ve diğer ünlüleri tanımak Fransız kültürünü içimizde hissettiriyor.” Ö20

“Bir gün Fransa’ya gidersem kültürlerine alışmakta çok zorlanmayacağımı inanıyorum.” Ö13

“Farklı bir kültür, farklı bir hayat... İleride bana tam olarak nasıl bir hayat sunacağını tahmin edemesem de şu an bu dili öğrenmemin tamamen olumlu etkileri olduğunu düşünüyorum. Türkiye dışında da olabileceğimi bilmek bir yandan rahatlatıcı.” Ö22

“Arkadaş çevreme Fransız kültürü hakkındaki bilgim sayesinde hava atabiliyorum.” Ö9

“Kültür, dil ve eğlenceyi bir arada sunması, monoton olmaması, öğrencinin aktif bir biçimde konu içinde yer almasını sağlaması bu bölümün bana göre olumlu yanlarıdır.”
Ö13.

6 Yöntem Kitabındaki Kültür İçerikli Bölümün Öğrencilere Göre Olumsuz Tarafları

Öğrencilerin *Alter Ego* yöntem kitaplarındaki “*Carnet de voyage*” adlı kültür içerikli bölümün olumsuz taraflarına ilişkin görüşleri ile frekans dağılımları tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: Öğrencilerin *Alter Ego* Yöntem Kitaplarındaki “*Carnet de voyage*” Adlı Kültür İçerikli Bölümün Olumsuz Taraflarına İlişkin Görüşleri

6. Yöntem kitabındaki kültür içerikli bölümün olumsuz tarafları	f
6.1 Olumsuz tarafı olduğunu düşünmüyorum	12
6.2 Bölüm güncel değil	10
6.3 Fazlaca milliyetçi öğenin bulunması	2
6.4 Fotoğrafların sayıca az olması ve güncel olmaması	2
6.5 Deyimlerin sayıca az olması	1
6.6 Öğrenenlerin kendi kültürlerine uymayan konuların bulunması	1
6.7 Öğrenenlerin seviyelerinin altında, yaşa uygun olmayan konuların olması	1
6.8 Öğrenenlerin seviyelerinin üstünde konuların varlığı	1

Anketten elde edilen verilere göre, araştırma grubunun %40’ının *Alter Ego* yöntem kitabındaki “*Carnet de voyage*” adlı kültür içerikli bölümde herhangi bir olumsuz tarafın bulunmadığını ifade etmişlerdir. Öte yandan, katılımcıların %35’ine yakın bir bölümü yöntem kitabının eski basım olmasından dolayı güncel olmadığını belirtmiştir. Geri kalan %25’lik bölüm ise, çeşitli yorumlarda bulunmuştur. Katılımcılardan bazılarının yorumlarına aşağıda yer verilmiştir:

“Olumsuz tarafı olduğunu düşünmüyorum.” Ö12

“Olumsuz bir tarafı olduğunu düşünmüyorum. Kitaptaki en sevdiğim bölümlerden bir tanesi. Kültürel bir bölüm olması ve daha çok konuşma üzerine olması hoşuma gidiyor.”
Ö11

“Güncel değil ve hâlâ Chirac’ı işliyoruz. Arada Holland’ı görmek istiyoruz. Zidane hâlâ top oynuyor. Brad Pitt ve Angelina Jolie hâlâ mutlu. Iphone reklamı yok. Clézio hâlâ Nobel almadı.” Ö20

“Kitap 2005 yılında basılmış. Bu benim için olumsuz bir taraf. Daha güncel olmalı diye düşünüyorum. Sonuçta her geçen gün dünya yeni şeyler keşfediyor ve bu da dünya

kültürlerini etkiliyor.” Ö21

“Bazen bizim konuşmak istemeyeceğimiz, konuşmaktan sıkılacağımız, seviyemizin altında, yaşımıza uygun olmayan konular oluyor. Bu konuların bize bir yararı olmuyor ama bunun dışında olumsuz tarafı yok.” Ö13

Tartışma, sonuç ve öneriler

Bu araştırmada öğrenci görüşleri incelenerek Fransızca öğretiminde kültürün öğrenci motivasyonu üzerinde ne gibi etkileri olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bulgular incelendikten sonra öğrenci ve eğitimcilere çeşitli öneriler sunulmuştur.

Veri analizleri sonucunda tüm öğrencilerin yabancı dil öğreniminin motivasyonları üzerinde olumlu bir etkisinin olduğunu düşündükleri saptanmıştır. Öğrencilerin yarıdan fazlasının, dil ile kültürün bir bütün olduğunu düşünüyor olması yabancı dil öğreniminin yalnızca dilbilgisi kuralları ile sözcük bilgisinden ibaret olamayacağını göstermektedir.

Öğrencilerin *Alter Ego* yöntem kitabındaki “*Carnet de voyage*” adlı kültür içerikli bölümün öğrenim beklentileri üzerindeki rolüne ilişkin görüşlerini inceledikten sonra, bu görüşlerin üç ana başlık altında toplanmasının uygun olacağı düşünülmüştür. Öğrencilerin büyük bir bölümü, beklentilerinin karşılandığını belirten bilgilerin görsel ve işitsel metinler aracılığıyla verildiğini ifade etmiştir. Dilsel, tarihi, coğrafi ve sosyal bilgilerin daha çok sohbet içerisinde üstü kapalı biçimde verilmesi sınıfta eğlenceli bir ortam yaratılmasını sağlamıştır. Bunun sonucunda öğrenciler keyifle ders işlemişlerdir.

2012-2013 eğitim-öğretim yılında Marmara Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu Fransızca Hazırlık Birimi'nin her bir sınıfında ikişer adet Türk öğretmenin yanı sıra, sözü geçen kültür içerikli bölümü işlemek üzere birer de Fransız öğretmen görev yapmıştır. Ankete katılan öğrenciler, Fransız kültürünü Fransız öğretmenlerden öğrenmenin öğrenim beklentilerini karşılamada büyük rolü olduğunu dile getirmişlerdir.

“*Carnet de voyage*” adlı bölümün, öğrenim beklentilerini kısmen veya hiç karşılamadığını savunan katılımcılar konuların zaman zaman sıkıcı olduğu ve kültürü tanıtmada yetersiz kaldığını belirtmişlerdir. Bununla beraber, az sayıda katılımcı kitapta yer alan bu bölümün öğrenilen dili günlük hayatta kullanmalarını sağlamadığı düşüncesindedir. Herkes düşüncesini ifade etmekte özgür olmakla birlikte, doğal ortamın dışında öğrenilen yabancı dilin günlük hayatta kullanılmasını sağlamak biraz da öğrencilerin elinde değil midir? Günümüz teknoloji çağında, merak ettiğimiz hemen hemen her soruya birkaç saniye içinde cevap bulmak arama motorları sayesinde mümkündür. Öğrenciler ders sonrasında evlerinde o gün işlenen dersin tekrarını yapabilir ve internet aracılığı ile Fransızca kaynakları takip edebilirler. Bu da, öğrencilere Fransızca'yı günlük hayatta da kullanabilme olanağı sağlar. Böylece, öğrencilere araştırmacı bakış açısı kazandırmanın bireyi daima ileri götüreceği unutulmamalıdır.

Araştırmada öğrencilerin söz konusu bölümde karşılaştıkları zorluklar hakkında elde ettiğimiz bulgular, bize katılımcıların çoğunun Fransız Okutmanların yardımı sayesinde herhangi bir zorlukla karşılaşmadıklarını göstermiştir. Bunun yanı sıra, katılımcıların azımsanmayacak bir bölümü ise, Fransızca'nın zaten zor bir dil olduğunu, buna bağlı olarak bu bölümde de çeşitli zorluklarla karşılaştıklarını belirtmiştir. Yeni ve farklı bir kültürü tanımak ve öğrenmek kuşkusuz zordur. Hele ki, o dilin konuşulduğu ülkeye gidince bunları uygulamak emek gerektirir. Buradan hareketle, Fransız kültürünü öğrenmekte olan öğrencilerimize Fransa'ya gittiklerinde o kültürü gözlemleyerek, normlara uymalarını, çevrelerindeki insanlara saygı ve hoşgörülle yaklaşmalarını önerebiliriz.

“*Carnet de voyage*” adlı bölümün işleniş biçiminin katılımcıların motivasyonları üzerindeki etkisine bakıldığında, katılımcıların büyük bölümünün yeni kültür öğreniminin yabancı dili öğrenmekteki isteklerini arttırdığını, onlara araştırma hevesi verdiğini belirttikleri görülmektedir. Genel olarak, *Alter Ego* yazılı metinleri anlama, duyduğunu anlama, yazılı ifade ve sözlü ifade olmak üzere dört iletişim yetisini geliştirmeye yönelik alıştırmalar içermektedir. “*Carnet de voyage*” bölümü de aynı amaca hizmet etmektedir. Elde ettiğimiz bulgulara göre bölümde yer alan farklı soru tipleri öğrencilerin motivasyonunu arttırmada önemli bir unsur olmuştur. Buna ek olarak, günlük yaşamda yer alan özgün metinlerin kullanılması öğrenenlerin gerçek hayata daha çabuk adapte olmalarını sağlayabilir. Ayrıca, anlamı bilinmeyen sözcüklerin anadildeki karşılıklarının önceden verilmesini savunan öğrencilere birkaç öneri sunulabilir: Öğrenci anlamını bilmediği sözcüğün karşılığını sözlükten aramak yerine metnin genelinden çıkarmaya çalışabilir. Başlangıç seviyesinde öğretmen tarafından jest ve mimiklerle açıklanmaya çalışılan sözcükler, öğrenme sürecinin ilerlemesiyle eşanlamlı ve zıt anlamlı karşılıklarının verilmesine olanak tanır.

Sözü edilen kültür içerikli bölümün olumsuz taraflarına gelecek olursak, katılımcıların % 40'ı bölümde herhangi bir olumsuz taraf olmadığını ifade etmiştir. En çok dikkat çeken bulgulardan biri ise, katılımcıların %35'ine yakın bir bölümünün kitabın 2006 basımı olmasından dolayı kimi bilgilerin güncel olmayışını eleştirmesidir. Burada sorgulanması gereken nokta güncel olmayanın ne olduğudur. Örnek olarak, başbakan, cumhurbaşkanı isimleri, ünlülerin yaşantıları ve çeşitli teknolojik aletler verilebilir. Başka bir deyişle, zaman içerisinde siyasi, kültürel ve sosyal hayattaki değişikliklerden dolayı güncelliğini yitirmiş olmasıdır. *Alter Ego* yöntem kitabı özgün metinlerden oluşmaktadır. Dolayısıyla, bu değişiklikler anormal karşılanmamalıdır. Burada vurgulanmak istenen, yabancı dil öğretim yönteminin güncel olup olmadığıdır. Kitap güncel bir yaklaşım olan eylem odaklı öğretim yaklaşımını uygulamaktadır. O halde öğretmenlere bu gibi durumlara karşı gündemi her zaman takip etmelerini, öğrencilere de öğretmenlerini çok iyi dinleyip bu gibi durumlara karşı hazırlıklı olmalarını önerebiliriz.

Kaynakça

- Avrupa Konseyi. 2005. *Ortak Başvuru Metni Çevirisi*, MEB. http://www.dilbilimi.net/ab_diller_icin_ortak_avrupa_basvuru_metni_meb_tarafindan.pdf (02 Mayıs 2013 tarihinde incelenmiştir.)
- Berthet, A., Hugot C. et al. 2006. *Alter Ego A1*. Paris: Hachette.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E. ve diğerleri. 2012. *Bilimsel araştırma Yöntemleri* (geliştirilmiş 11. Baskı), Ankara : Pegem Yayıncılık,
- Byram, M. 1992. *Culture et éducation en langue étrangère*, Paris : Didier.
- Conseil de l'Europe. 2001. *Un cadre européen commun de référence pour les langues: Apprendre, enseigner, évaluer*, Paris : Didier.
- Dabène, L. 1994. *Repères sociolinguistiques pour l'enseignement des langues*, Paris: Hachette,
- Viau, R. 2009. *La motivation en contexte scolaire*, Bruxelles : De boeck.
- Windmüller, F. 2011. *Français langue étrangère (FLE) L'approche culturelle et interculturelle*, Paris : Belin.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. 2011. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.